

ОЗНАКИ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Одним із засобів міжнародного спілкування в умовах економічної інтеграції країн світу є бухгалтерський облік, який часто називають ще мовою бізнесу. Корпоративна інтернаціоналізація світової економіки спричинила потребу формування міжнародної системи бухгалтерського обліку, оскільки правила підготовки й публікації фінансової звітності суттєво відрізнялися в різних країнах [1]. Крім того, достатня поінформованість про фінансовий стан є важливою частиною конкурентної боротьби підприємств на світовому ринку. Тому основним завданням системи бухгалтерського обліку є надання необхідного інформаційного забезпечення для різних категорій користувачів.

Головною метою системи бухгалтерського обліку стає інформаційне моделювання процесів управління, а також встановлення цілей діяльності та вибору шляхів їх досягнення. Таким чином, завдання міжнародної системи обліку та звітності зводяться до відображення господарської діяльності та збереження власності суб'єктів міжнародних економічних відносин [2].

Формування міжнародної системи бухгалтерського обліку відбувається у тісному взаємозв'язку і з врахуванням сучасного світового економічного розвитку та його основних закономірностей, характерних особливостей і

СЕКЦІЯ 3
Проблеми облікового та аналітичного забезпечення функціонування
організацій та запровадження МСФЗ

тенденцій розвитку національних і міжнародних облікових систем.

Тепер динамічно розвивається співробітництво на основі міжнародних міжурядових організацій, які створюються у всіх сферах діяльності, в тому числі і в сфері бухгалтерського обліку та звітності. Вони займаються в основному проблемами гармонізації економічних, соціальних і облікових відносин між країнами шляхом розробки міжнародних норм, правил та стандартів [3].

Бухгалтерський облік є однією з функцій управління, яка характеризується чіткою системністю.

Система (від грецького – ціле) – це сукупність елементів, які знаходяться у взаємозв'язку один з одним і утворюють визначену цілісність, єдність [4].

Виходячи з цього, системою бухгалтерського обліку є певний визначений логічний комплекс, що сформований на основі плану рахунків певної бази (виробничої, прибуткової, витратної), який здатний узагальнювати процеси постачання, виробництва, збуту (тобто реалізації), вирішує чітко визначену мету на мікро- і макрорівні та забезпечує керівництво підприємства і його центри відповідальності необхідною інформацією на основі реалізації тактичних і стратегічних рішень та при цьому визначаючи кінцеві фінансові результати діяльності.

Іншими словами, це інформаційна система про стан та зміни ресурсів підприємства, про характер і результати господарської діяльності.

Для більш повної характеристики облікової системи на національному і міжнародному рівнях у науковій літературі досліджується комплекс показників, які характеризують загалом облікову систему [2; 4; 5]. Основними з них є:

- наявність і застосування системи бухгалтерських стандартів, які забезпечують одержання та використання достатньо повної інформації для прийняття рішень внутрішніми й зовнішніми користувачами. Національні бухгалтерські стандарти включають національні інструкції, положення та накази, що регламентують ведення бухгалтерського обліку; сюди включають і національний план рахунків, державні директиви, податкове законодавство тощо.

- план рахунків бухгалтерського обліку, побудований за визначеним принципом (прибутковим, виробничим, доходним, витратним). План рахунків є визначальним в обліковій системі, відповідає її завданням і тісно пов'язаний з формами власності, методами формування цін, податковою політикою держави, способами визначення кінцевого фінансового результату тощо.

- система організації бухгалтерського обліку в межах підприємства, яка полягає у виборі форм і методів збору та подання зацікавленим сторонам інформації про діяльність господарюючого суб'єкта. При цьому для більшості облікових систем характерна наявність двох бухгалтерій: фінансової, яка є обов'язковою та вирішує проблеми взаємовідносин фірми з державою, банками, акціонерами, постачальниками і покупцями, тобто зовнішніми користувачами, і управлінської (аналітичної) або допоміжної бухгалтерії, спрямованої на вирішення внутрішніх проблем, пов'язаних із підвищенням ефективності роботи в розрізі центрів відповідальності, центрів витрат, сегментів діяльності.

Взаємозв'язок між цими двома видами бухгалтерії у різних облікових системах здійснюється за допомогою спеціальної системи рахунків: відображаючих, паралельних, переплетених, збірно-розподільчих.

• методика визначення кінцевого фінансового результату діяльності підприємства. Для визначення прибутку підприємства можуть використовуватись від 1 до 4 методів, що пов'язано з розмірами фірми, наявністю однієї або двох бухгалтерій, фіскальними або управлінськими потребами, терміновістю одержання показників прибутку [5]. Кінцевий фінансовий результат (прибуток або збиток) може бути розрахований:

• по підприємству в цілому шляхом співставлення доходів (за видами) і витрат (за елементами);

• в розрізі центрів відповідальності на підставі статей доходів і витрат;

• шляхом визначення змін, що відбулися в статтях активу і пасиву балансу;

• за зміною чистих активів упродовж звітного періоду з коригуванням отриманих результатів на витрати звітного періоду по власному господарству (цей метод використовують невеликі одноосібні та дрібносерійні підприємства, фермерські господарства).

• мета облікової системи, яка полягає у розрахунку та оцінці результатів діяльності підприємства в цілому і його структурних підрозділів з використанням визначеного показника або системи показників. В якості таких показників може бути використано: збільшення прибутку або доходу; максимізація прибутку, доходу; зниження собівартості; визначення створених резервів тощо. Досягається ця мета шляхом використання відповідних методичних прийомів, притаманних тій чи іншій обліковій системі.

Загальне поняття системи бухгалтерського обліку, яка сформувалась в процесі історичного розвитку суспільства, конкретизується такими ознаками:

- історичне місце облікової системи;
- методи нарахування амортизації та її відображення в обліку;
- методи обліку й оцінки виробничих запасів;
- практика подання у звітах різної інформації;
- методи відображення іноземної валюти в обліку і звітності фірми;
- звітні форми і показники та їх регламентація;
- зовнішні способи контролю за діяльністю фірм.

Відмінності у національних облікових системах мають місце практично за всіма перерахованими ознаками, особливо це стосується порівняння систем бухгалтерського обліку зарубіжних країн з розвинутою ринковою економікою і тих, що розвиваються [6].

Шляхом розповсюдження основних принципів однієї або декількох національних систем на групу країн з різним рівнем регламентації обліку формувалися міжнаціональні системи бухгалтерського обліку (наприклад, англосаксонська і французька), які надалі переростали у міжрегіональні облікові системи (наприклад, Європейського Союзу, Організації африканської єдності) [7]. Одночасно відбувався процес створення міжнародної системи бухгалтерського обліку та інтегрування міжнаціональних та регіональних

СЕКЦІЯ 3
Проблеми облікового та аналітичного забезпечення функціонування
організацій та запровадження МСФЗ

облікових систем у єдину міжнародну систему обліку і звітності.

Список використаних джерел

1. Воронко Р.М. Облік у зарубіжних країнах: [Навч.посіб.] – Львів: "Магнолія 2006", 2012. – 744с.
2. Лучко М.Р., Бенько І.Д. Бухгалтерський облік в зарубіжних країнах: [Навч. посіб.] – К.: Знання, 2006. – 236 с.
3. Єфіменко В.І., Лук'яненко Л.І. Облік у зарубіжних країнах: [Текст]за ред. В.І. Єфіменка. – К.: КНЕУ, 2005. – 211с.
4. Губачова О. М., Мельник С.І. Облік у зарубіжних країнах: [Підручник] – К.: ЦНЛ, 2008. – 432с.
5. Створення міжнародної системи бухгалтерського обліку і етапи її розвитку [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1376102545759/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/stvorennya_mizhnarodnoyi_sistemi_buhgalterskogo_obliku_etapi_rozvitku
6. Малярєвський Ю.Д., Фартушняк О.В., Пасічник І.Ю. Облік у зарубіжних країнах: [Навч.посібник] – Х.: "ІНЖЕК", 2003. – 164с.
7. Міжнародна система норм бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. // Режим доступу: <http://uchni.com.ua/buhgalteriya/336/index.html>.

